

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Ankara, 04.04.2022

BARO BAŞKANLIĞI

DUYURU NO: 2022/29

Konu : Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün “Basit yargılama usulünün uygulandığı dosyalarda zorunlu müdafî veya vekile yapılacak ödeme” konulu yazısı hakkında.

Basit yargılama usulü uygulanan dava dosyalarında Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilen müdafî ve/veya vekillere duruşma açılmaması gerekçesiyle ödeme yapılmaması sorununun çözümüne ilişkin çözümünü amacıyla Birliğimizce yapılan başvuru üzerine, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü’nden alınan 25.03.2022 tarih ve 23191 sayılı yazısında;

Basit yargılama usulü uygulandığı hallerde duruşma yapılmamasının Kanundan kaynaklanan bir zorunluluk olduğu, bu sebeple sırf duruşmaya katılmadığı gerekçesiyle avukata ücret ödemesi yapılmamasının haklı bir nedene dayanmadığı, kaldı ki avukatlık görevinin salt duruşmaya katılım sağlamakdan da ibaret olmadığı, basit yargılama usulünde avukatın yazılı beyan ve savunma dilekçesi hazırlayıp gerekli hukuki yardımda bulunarak ücrete hak kazanabileceği ve duruşmaya katılmadığı gerekçesiyle avukata ücret ödemesi yapılmamasının usule uygun olmayacağı yönünde görüş bildirilmiştir.

Bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Avukat R. Erineç SAĞKAN
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Eki :
Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün
25.03.2022 tarih ve 23191 sayılı yazısı.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E.19120602-045.02-1059-2020-774/23191
Konu : Basit Yargılama Usulünün Uygulandığı
Dosyalarda Zorunlu Müdafî veya Vekile
Yapılacak Ödeme Hakkında

25.03.2022

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNE
(Hukuk Müşavirliği)

İlgi : 07.07.2021 tarihli ve E-41870694-659-17316 sayılı yazı.

Basit yargılama usulüne göre görülen davalarda yasal zorunluluk gereği görevlendirilen müdafî veya vekilin gerçekleştirdiği hukukî yardım göz önüne alındığında, söz konusu usulün uygulandığı dosyalarda, zorunlu müdafî veya vekile ücret ödemesi yapılmasının uygun olup olmayacağı hususundaki görüş talebini kapsayan ilgi yazınız incelendi.

Bilindiği üzere;

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun, "İfade ve sorgunun tarzı" kenar başlıklı 147 nci maddesinin birinci fıkrasının "c" bendinde; "(1) Şüphelinin veya sanığın ifadesinin alınmasında veya sorguya çekilmesinde aşağıdaki hususlara uyulur:...

c) Müdafî seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafîin ifade veya sorgusunda hazır bulunabileceği, kendisine bildirilir. Müdafî seçecek durumda olmadığı ve bir müdafî yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafî görevlendirilir..."

"Şüphelinin veya sanığın müdafî seçimi" kenar başlıklı 149 uncu maddesinde; "(1) Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafîin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafî seçebilir.

(2) Soruşturma evresinde, ifade almada en çok üç avukat hazır bulunabilir. (Ek cümle: 3/10/2016-KHK-676/1 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/1 md.) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yürütülen kovuşturmalarda, duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir.

(3) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz."

"Müdafîin görevlendirilmesi" kenar başlıklı 150 nci maddesinde; "(1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafî seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi halinde bir müdafî görevlendirilir.

(2) Müdafî bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafî görevlendirilir.

(3) Alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada ikinci fıkra hükmü uygulanır.

(4) Zorunlu müdafîlikle ilgili diğer hususlar, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

"Müdafî görevini yerine getirmediğinde yapılacak işlem ve müdafîlik görevinden yasaklanma"

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://evrakdogrula.uyap.gov.tr>

kenar başlıklı 151 inci maddesinin birinci fıkrasında; "(1) 150 nci Madde hükmüne göre görevlendirilen müdafî, duruşmada hazır bulunmaz veya vakitsiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yerine getirmekten kaçınırsa, hâkim veya mahkeme derhâl başka bir müdafî görevlendirilmesi için gerekli işlemi yapar. Bu durumda mahkeme oturuma ara verebileceği gibi oturumun ertelenmesine de karar verebilir."

"Müdafîin görevlendirilmesinde usul" kenar başlıklı 156 ıncı maddesinde; "(1) 150 nci maddede yazılı olan hâllerde, müdafî;

- a) Soruşturma evresinde, ifadeyi alan merciin veya sorguyu yapan hâkimin istemi üzerine,
 - b) Kovuşturma evresinde, mahkemenin istemi üzerine,
- Baro tarafından görevlendirilir.

(2) Yukarıda belirtilen hâllerde müdafî soruşturmanın veya kovuşturmanın yapıldığı yer barosunca görevlendirilir.

(3) Şüpheli veya sanığın kendisinin sonradan müdafî seçmesi halinde, baro tarafından görevlendirilen avukatın görevi sona erer."

"Mağdur ile şikâyetçinin hakları" kenar başlıklı 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendinde; "(1) Mağdur ile şikâyetçinin hakları şunlardır:

- b) Kovuşturma evresinde;

5. (Değişik: 24/7/2008-5793/40 md.) Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme"

"İkinci fıkrasında; "(2) Mağdur, onsekiz yaşını doldurmuş, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir."

"Yargılama giderleri" kenar başlıklı 324 üncü maddesinin birinci fıkrasında; "(1) Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir."

"Basit yargılama usulü" kenar başlıklı 251 inci maddesinde; "(1) Asliye ceza mahkemesince, iddianamenin kabulünden sonra adli para cezasını ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilebilir. 175 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca duruşma günü belirlendikten sonra basit yargılama usulü uygulanmaz.

(2) Basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verildiği takdirde mahkemece iddianame; sanık, mağdur ve şikâyetçiye tebliğ edilerek, beyan ve savunmalarını on beş gün içinde yazılı olarak bildirmeleri istenir. Tebligatta duruşma yapılmaksızın hüküm verilebileceği hususu da belirtilir. Ayrıca, toplanması gereken belgeler, ilgili kurum ve kuruluşlardan talep edilir.

(3) Beyan ve savunma için verilen süre dolduktan sonra mahkemece duruşma yapılmaksızın ve Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaksızın, Türk Ceza Kanununun 61 inci maddesi dikkate alınmak suretiyle, 223 üncü maddede belirtilen kararlardan birine hükmedilebilir. Mahkûmiyet kararı verildiği takdirde sonuç ceza dörtte bir oranında indirilir.

(4) Mahkemece, koşulları bulunması hâlinde; kısa süreli hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilebilir veya hapis cezası ertelenebilir ya da uygulanmasına sanık tarafından yazılı olarak karşı çıkılmaması kaydıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir.

(5) Hükümde itiraz usulü ile itirazın sonuçları belirtilir.

(6) Mahkemece gerekli görülmesi hâlinde bu madde uyarınca hüküm verilinceye kadar her aşamada duruşma açmak suretiyle genel hükümler uyarınca yargılamaya devam edilebilir.

(7) Basit yargılama usulü, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağır ve dilsizlik hâlleri ile soruşturma veya kovuşturma yapılması izne ya da talebe bağlı olan suçlar hakkında uygulanmaz.

(8) Basit yargılama usulü, bu kapsama giren bir suçun, kapsama girmeyen başka bir suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde uygulanmaz."

"Basit yargılama usulünde itiraz" kenar başlıklı 252 nci maddesinde; "(1) 251 inci madde

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://evrakdogrula.uyap.gov.tr>

uyarınca verilen hükümlere karşı itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen hükümler kesinleşir.

(2) İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Taraflar gelmese bile duruşma yapılır ve yokluklarında 223 üncü madde uyarınca hüküm verilebilir. Taraflara gönderilecek davetiyede bu husus yazılır. Duruşmadan önce itirazdan vazgeçilmesi hâlinde duruşma yapılmaz ve itiraz edilmemiş sayılır.

(3) Mahkeme, ikinci fıkra uyarınca hüküm verirken, 251 inci madde kapsamında basit yargılama usulüne göre verdiği hükümle bağlı değildir. Ancak, itirazın sanık dışındaki kişiler tarafından yapıldığı hâllerde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan indirim korunur.

(4) İtiraz üzerine verilen hükmün sanık lehine olması hâlinde, bu hususların itiraz etmemiş olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da itiraz etmiş gibi verilen kararlardan yararlanır.

(5) İkinci fıkra uyarınca verilen hükümlere karşı genel hükümlere göre kanun yoluna başvurulabilir.

(6) Birinci fıkradaki itirazın, süresinde yapılmadığı veya kanun yoluna başvuru hakkı bulunmayan tarafından yapıldığı mahkemesince değerlendirildiğinde dosya, 268 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderilir. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir."

02/03/2007 tarihli ve 26450 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin, "Tanımlar" kenar başlıklı 4 üncü maddesinde;
“(1) Bu Yönetmelikte yer alan;

...
c) Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

ç) Soruşturma: Yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden; kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilen hâllerde bu kararın kesinleşmesine, kamu davası açılan hâllerde ise iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

...
ifade eder."

“Müdafî veya vekillerin görevlendirilmesi” kenar başlıklı 5 inci maddesinde;“(1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafî seçmesi istenir. Müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, görevlendirilecek müdafî yapılacak ödemelerin yargılama giderlerinden sayılacağı ve mahkûmiyeti hâlinde kendisinden tahsil edileceği hususu hatırlatılarak talep ettiği takdirde barodan bir müdafî görevlendirmesi istenir.

(2) Şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malûl veya sağır ve dilsiz ise ya da hakkında alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı soruşturma ya da kovuşturma yapılıyorsa istemi aranmaksızın barodan bir müdafî görevlendirmesi istenir. Ancak bunun için şüpheli veya sanığın müdafîinin olmaması şarttır.

(3) İkinci fıkrada sayılan hâllerde kovuşturma aşamasında sanığa iddianamenin tebliği için çıkarılan çağrı kâğıdına ayrıca ‘tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde müdafîi bulunup bulunmadığını bildirmesi, bildirimde bulunmadığı takdirde barodan bir müdafî görevlendirmesinin isteneceği, görevlendirilen müdafîe ödenecek ücretin yargılama giderlerinden sayılacağı ve mahkûmiyeti hâlinde kendisinden tahsil edileceği’ hususunu hatırlatan meşruhat verilir. Sanığın tutuklu olması hâlinde Ceza Muhakemesi Kanununun 176 ncı maddesinin üçüncü fıkrası gereğince yapılan işlemler sırasında yukarıda belirtilen meşruhat hatırlatılır. Sanık tarafından bildirimde bulunulmadığı, tebligat yapılmadığı veya tutuklu sanığın müdafîi olmadığını bildirmesi hâlinde duruşma günü beklenmeksizin barodan bir müdafî görevlendirmesi istenir.

(4) Vekili bulunmayan mağdur, şikâyetçi veya katılanın talep etmesi hâlinde, barodan bir vekil görevlendirmesi istenir.

(5) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince mağdur veya suçtan zarar gören için zorunlu olarak vekil görevlendirilmesi gereken hâllerde istemi aranmaksızın barodan bir vekil görevlendirmesi istenir. Ancak bunun için mağdur veya suçtan zarar görenin vekilinin olmaması şarttır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://evrakdogrula.uyap.gov.tr>

(6) Müdafî veya vekil görevlendirilmesi; soruşturma evresinde ifadeyi alan merci veya sorguyu yapan hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından barodan talep edilir.

(7) (Ek:RG-7/11/2020-31297) Birden fazla baronun bulunduğu illerde, Avukatlık Kanununun 177 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca oluşturulan bürodan müdafî veya vekil görevlendirilmesi istenir. Büro, hangi baroya kayıtlı olduğuna bakılmaksızın o ildeki tüm avukatlar arasından eşitlik gözetilerek belirlediği müdafî veya vekilin kayıtlı olduğu baro tarafından görevlendirilmesini sağlar.”

“Görevlendirme esasları” kenar başlıklı 6 ncı maddesinde; “(1) Soruşturma evresinde görev yapan müdafî veya vekil, engel bulunmadığı takdirde kovuşturma evresinde de öncelikle görevlendirilir.

(2) Soruşturma veya kovuşturma makamlarınca aralarında menfaat çatışması bulunduğu bildirilmediği takdirde birden fazla şüpheli, sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören veya katılan için aynı müdafî veya vekil görevlendirilebilir.

(3) Baro tarafından müdafî veya vekil olarak atanan avukat, haklı mazereti hâlinde görevlendirilmesine ilişkin yazıya dayanarak başka bir avukata yetki verebilir.

(4) Müdafî veya vekilin mesleği bırakması ya da kanunî engellerle davadan çekilmesi hâlinde, baro tarafından yeni bir müdafî veya vekil görevlendirilir.

(5) (Değişik:RG-7/11/2020-31297) Dosyada görevli müdafî veya vekilin, istinaf veya temyiz kanun yolu muhakemesinde yapılacak duruşmaya katılmayacağını bildirmesi durumunda, zorunlu müdafî veya vekil gerektiren hâllerde görevlendirme, kanun yolu incelemesini yapacak mahkeme tarafından birden fazla baronun bulunduğu illerde bürodan, diğer yerlerde doğrudan o yer barosundan istenir.

(6) Müdafî veya vekil, soruşturma evresinde ya da duruşmada hazır bulunmaz veya vakitsiz olarak duruşmadan çekilir veya görevini yerine getirmekten kaçınırsa, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme derhal başka bir müdafî veya vekil görevlendirilmesi için gerekli işlemi yapar.”

“Görevin sona ermesi” kenar başlıklı 7 nci maddesinde; “(1) Müdafî veya vekilin görevi;

a) Soruşturma evresinde; kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi, yetkisizlik veya görevsizlik kararı, kamu davası açılması hâlinde ise iddianamenin kabulü kararı verilmesi,

b) Kovuşturma evresinde; yargılamanın yapıldığı il veya ilçe dışında yargılamayı gerektirir görevsizlik veya yetkisizlik kararı, esasa ilişkin hükmün kesinleşmesi ya da davanın nakline karar verilmesi,

c) Müdafî, vekil veya kendisine müdafî ya da vekil görevlendirilen kişinin ölmesi,

ç) Kişinin kendisine bir müdafî veya vekil seçmesi, hâllerinde sona erer.

(2) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen müdafî veya vekil azledilemez.”

“Ücret” kenar başlıklı 8 inci maddesinde; “(1) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince baro tarafından görevlendirilen müdafî veya vekile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi’nden ayrı olarak hazırlanacak ‘Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin Tarife’ gereğince ödenecek meblâğ Adalet Bakanlığı bütçesinde bu amaçla ayrılan ödenekten karşılanır.

(2) (Değişik:RG-10/6/2011-27960) Müdafî veya vekilin görevi gereği yaptığı zorunlu yol giderleri ile kendisi tarafından karşılanması durumunda temyiz, istinaf ve itiraz harçları ayrıca ödenir.

(3) (Değişik:RG-10/6/2011-27960) Müdafî veya vekile Tarife gereğince ödenen meblâğ, zorunlu yol giderleri ve müdafî veya vekil tarafından ödenen temyiz, istinaf ve itiraz harçları yargılama giderlerinden sayılır.”

“Tarife” kenar başlıklı 9 ncu maddesinde; “(1) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince baro tarafından görevlendirilen müdafî veya vekile ödenecek meblâğ, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü de alınmak suretiyle Adalet ve Maliye Bakanlıkları tarafından her yıl Aralık ayında hazırlanan ve 1 Ocak tarihinden geçerli olmak üzere düzenlenen Tarifede gösterilir. Tarife ayrıca Resmî Gazete’de yayımlanır.”

“Ödemeye ilişkin esaslar” kenar başlıklı 10 uncu maddesinde; “(1) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilen müdafî veya vekile soruşturma ve kovuşturma evreleri için ayrı ayrı olmak üzere Tarifede belirlenen ücret ödenir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://evrakdogrula.uyap.gov.tr>

(2) Soruşturma evresinde kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısı ve mahkeme huzurunda yapılan ifade alma veya sorgu için farklı avukatların görevlendirilmesi hâlinde tek bir ücret ödenir ve bu ücret görevli avukatlara katkıları oranında paylaşılır.

(3) Aynı soruşturma veya kovuşturma evresinde bir kişi için aynı avukata birden fazla ücret ödenmez.

(4) Aralarında menfaat çatışması bulunmayan birden fazla şüpheli, sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören veya katılan için görevlendirilen aynı müdafî ya da vekile bu kişilerin her biri için ayrı ücret ödenir.

(5) Yetki belgesi ile görevlendirilen avukata ayrıca ücret ödenmez.

(6) Müdafî veya vekil olarak görevlendirilen avukatın mesleği bırakması ya da kanunî engellerle davadan çekilmesi hâlinde baro tarafından yeniden görevlendirilen müdafî veya vekile de Tarifede yazılı ücret ödenir.

(7) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen görevsizlik ile yetkisizlik veya davanın nakli sebebiyle müdafîlik ya da vekillik görevinin sona ermesi hâllerinde Tarifede yazılı ücret ödenir.

(8) Kovuşturma evresinde görevsizlik kararı verilerek dosyanın yargılamının yapıldığı il veya ilçe içindeki üst dereceli mahkemeye gönderilmesi hâlinde Tarifede yazılı ücretler arasındaki fark ilâveten ödenir.

(9) Kişinin kendisine bir müdafî veya vekil seçmesi nedeniyle görevi sona eren müdafî ya da vekile Tarifede yazılı ücret ödenir.

(10) Cumhuriyet savcılığı veya mahkemenin talebi üzerine istinabe işlemi sırasında görevlendirilen müdafî veya vekile Tarifede yazılı ücretin yarısı ödenir.

(11) (Değişik:RG-21/05/2007-26528) Müdafî veya vekillik ücretinin belirlenmesinde ücrete hak kazanılan hukukî yardımın yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan Tarife esas alınır."

"Ücretin ödenme usulü" kenar başlıklı 11 inci maddesinde; (Değişik:RG-21/05/2007-26528)

(1) Müdafî veya vekil; soruşturma evresinde ifade alma ve sorguya, kovuşturma evresinde ise bir oturuma katılmakla Tarifede belirlenen meblâğı almaya hak kazanır.

(2) Zorunlu yol giderlerine de buna ilişkin belge, gider pusulası veya avukatın rayice uygun yazılı beyanı üzerine hak kazanılır.

(3) (Değişik:RG-7/11/2020-31297) Müdafî veya vekilin; görevlendirme yazısı, katıldığı soruşturma veya kovuşturma evresine ilişkin tutanağın onaylı örneği, evrakın çok sayıda olması hâlinde ilk ve son sayfası ve varsa yapmış olduğu zorunlu yol giderlerine ilişkin belge, gider pusulası veya rayice uygun yazılı beyanı ile serbest meslek makbuzunu baroya, birden fazla baronun bulunduğu illerde ise büroya vermesi üzerine, baro veya büro tarafından, bu Yönetmelik ve Tarife hükümlerine göre gerekli incelemeler yapıp hukukî yardımın yapıldığı Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelere göre gruplandırılmış ayrıntılı ödeme listeleri, geliş tarihi esas alınmak suretiyle en geç on gün içinde hazırlanır ve ekindeki dayanak belgeler ile birlikte soruşturma veya kovuşturmanın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilir.

(4) Müdafî veya vekil sigortalı olarak çalışmakta ise yanında çalıştığı avukatın, avukatlık bürosu ya da avukatlık ortaklığı şeklinde çalışmakta ise büro veya ortaklığın serbest meslek makbuzunu kullanır.

(5) (Değişik:RG-10/6/2011-27960) Cumhuriyet başsavcılığınca listeler ve ekindeki dayanak belgeler incelendikten sonra, müdafî veya vekile ödenmesi gereken Tarifede yazılı meblağ ile varsa zorunlu yol giderlerini de kapsayan toplam ücret, ödeme emri belgesiyle, serbest meslek makbuzunu düzenleyen müdafî veya vekilin bildireceği banka hesabına ödenir.

(6) (Ek:RG-10/6/2011-27960) Cumhuriyet başsavcılığınca, müdafî veya vekil tarafından karşılanması durumunda temyiz, istinaf ve itiraz harçlarına ilişkin dayanak belgeler incelendikten sonra ödenmesi gereken meblağ, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 67 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince herhangi bir kesintiye tabi olmaksızın müdafî veya vekilin bildireceği banka hesabına ödenir.

(7) (Ek:RG-10/6/2011-27960) Beşinci ve altıncı fıkra gereğince yapılan ödemeler, yargılama

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://evrakdogrula.uyap.gov.tr>

giderlerinin hesabında dikkate alınmak üzere soruşturma ya da kovuşturma dosyasına bildirilir

(8) Ödeme emri belgeleri, soruşturma veya kovuşturmanın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca gecikmeksizin düzenlenir.”

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere; 5271 sayılı Kanunun 147 nci maddesinde, şüphelinin müdafii seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafinin ifade veya sorgusunda hazır bulunabileceğinin kendisine bildirileceği, müdafii seçecek durumda olmadığı ve bir müdafii yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafii görevlendirileceği; bununla birlikte 150 nci madde uyarınca müdafii bulunmayan şüphelinin çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul, sağır ve dilsiz olması ya da alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda istemi aranmaksızın bir müdafii görevlendirileceği düzenlenmiştir. Buna göre, kanunda zorunlu müdafilik halleri; “kendisini savunamayacak derecede malullük”, “sağır ve dilsizlik”, “18 yaşını tamamlamamış olma” ve “alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı soruşturma ya da kovuşturma yürütülmesi” olarak belirtilmiştir.

Aynı kanunun 234 üncü maddesinde de, vekili bulunmayan mağdurun, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme hakkının bulunduğu; ayrıca onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olması durumunda ise, vekili bulunmayan mağdura istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre, zorunlu vekillik halleri de, “sağır ve dilsizlik”, “18 yaşını tamamlamamış olma” ve “meramını ifade edemeyecek derecede malullük” olarak belirtilmiştir.

Öte yandan, Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafii ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde tanımlar, 5 inci maddesinde müdafii veya vekillerin görevlendirilmesi, 6 ncı maddesinde görevlendirme esasları, 7 nci maddesinde müdafii veya vekilin görevinin hangi hâllerde sona ereceği, 8 ve 9 uncu maddelerinde ödemede esas alınacak tarife, 10 uncu maddesinde ödemeye ilişkin esaslar ve 11 inci maddesinde ise hangi hâllerde avukatın tarifede belirlenen meblâğı almaya hak kazanacağı ile ödemenin ne şekilde yapılacağı ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Yönetmeliğin 11 inci maddesinden de anlaşılacağı üzere, müdafii veya vekil; soruşturma evresinde ifade alma ve sorguya, kovuşturma evresinde ise bir oturuma katılmakla Tarifede belirlenen meblâğı almaya hak kazanacaktır.

24/10/2019 tarihli ve 30928 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7188 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 24 üncü maddesi ile değişiklik yapılarak, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 251 inci maddesinde basit yargılama usulü düzenlenmiştir. Buna göre, belirli bir yaptırım ağırlığına kadar olan suçlar bakımından kovuşturma evresinde duruşma açmaksızın dosya üzerinden yargılamanın tamamlanabilmesine, itiraz üzerine duruşma açmak suretiyle yargılamaya devam edilmesine imkan tanıyan bir usul ihdas edilmiştir.

5271 sayılı Kanunun 251 inci maddesinin birinci fıkrasına göre, iddianamenin kabulünden sonra adli para cezasını ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda, asliye ceza mahkemesince basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilebilmektedir. Bu usulün uygulanması mahkemenin takdirine bağlı olup, tatbikine karar verilmesi hâlinde, dosya üzerinden duruşma açılmaksızın kovuşturma neticelendirilmektedir. Bu anlamda basit yargılama usulünün en belirgin özelliği, duruşma açılmadan yargılamanın tamamlanabilmesidir.

Usulün uygulanmasına karar verilmesi hâlinde, anılan maddenin ikinci fıkrası uyarınca mahkeme tarafından iddianame; sanık, mağdur ve şikayetçiye tebliğ edilerek beyan ve savunmalarını on beş gün içinde yazılı olarak bildirmeleri istenmekte, tebligatta duruşma yapılmaksızın hüküm verilebileceği hususları da belirtilmektedir. Aynı zamanda bu süreçte toplanması gereken belgeler, ilgili kurum ve kuruluşlardan talep edilmektedir. Mahkemece beyan ve savunma için verilen süre dolduktan sonra duruşma yapılmaksızın ve Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaksızın hüküm tesis edilmektedir. Ancak basit yargılama usulü, yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, sağır ve dilsizlik hâlleri ile soruşturma veya kovuşturma yapılması izne ya da talebe bağlı olan suçlar hakkında uygulanmaz.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://evrakdogrula.uyap.gov.tr>

Basit yargılama usulü ile zorunlu müdafilik ve vekillik hallerini düzenleyen maddeler birlikte değerlendirildiğinde, zorunlu müdafî ve vekil atanmasına basit yargılama usulünde daha az başvurulacaktır. Zira, genel yargılama usulünde müdafî atanmasını gerektiren haller arasında gösterilen (“sağır ve dilsizlik”, “18 yaşını tamamlamamış olma” ve “alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı kovuşturma yürütülmesi”) veya vekil atanmasını gerektiren haller arasında gösterilen (cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı kovuşturma yürütülmesi) durumlarında basit yargılama usulünün uygulanması kanunen mümkün değildir.

Basit yargılama usulünün uygulanmasının mümkün olduğu hallerde; sanığın, müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan etmesi durumunda, istemi hâlinde bir müdafî görevlendirilir. Ayrıca mağdurun onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olması durumunda da, vekili bulunmayan mağdura istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir.

Yönetmeliğin 11 inci maddesine göre, kovuşturma evresinde müdafî veya vekil olarak görevlendirilen avukatın ücrete hak kazanabilmesi için en az bir oturuma katılması zorunludur. Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte duruşma açılmadan hüküm verilmesi mümkün olmadığından ücrete hak kazanma kriteri olarak "oturuma katılma" esas alınmıştır. Sonradan yürürlüğe giren 5271 sayılı Kanununun 251 inci maddesinde ise, basit yargılama usulünde duruşma açmaksızın dosya üzerinden yargılamanın tamamlanabilmesine imkan tanınmıştır. Dolayısıyla bu usulün uygulandığı hallerde duruşma yapılmamasının Kanundan kaynaklanan bir zorunluluk olduğu, bu sebeple sırf duruşmaya katılmadığı gerekçesiyle avukata ücret ödemesi yapılmamasının haklı bir nedene dayanmadığı, kaldı ki avukatlık görevinin salt duruşmaya katılım sağlamaktan da ibaret olmadığı, basit yargılama usulünde avukatın yazılı beyan ve savunma dilekçesi hazırlayıp gerekli hukuki yardımda bulunarak ücrete hak kazanabileceği değerlendirilmektedir.

Bu itibarla;

1-Sanığın sağır, dilsiz ve 18 yaşından küçük olduğu durumlarda veya üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda basit yargılama usulünün uygulanmasının mümkün olmadığı,

2- Basit yargılama usulünün uygulanmasının mümkün olduğu davalarda;

a- Sanığın, müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan etmesi durumunda, istemi hâlinde bir müdafî görevlendirilebileceği,

b- Mağdurun onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olması durumunda, vekili bulunmayan mağdura istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilebileceği,

c- Duruşma yapılmaması Kanundan kaynaklanan bir zorunluluk olduğundan, duruşmaya katılmadığı gerekçesiyle avukata ücret ödemesi yapılmamasının usule uygun olmayacağı, avukatın yazılı beyan ve savunma dilekçesi hazırlayıp gerekli hukuki yardımda bulunması durumunda avukata ödeme yapılması gerektiği,

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerine rica ederim.

Ali ÖZTÜRKMEN
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://evrakdogrula.uyap.gov.tr>